

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Β')

Πέμπτη, Ἀθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 1921

ΑΡΙΘ. 745 (ΦΥΛ. 6)

ΣΤΟΝ ΙΔΑ

Ἴδα! γενιᾶς εὐγενικῆς κ' ἔνδοξης ἄξιο θρόμμα.
Ὡς πού με τὸ μέτωπο πάντα ψηλὰ ὅλο πνέμμα
Καὶ με τῆς νίκης τὴν ἱερὴ πυρίπνοη ρομφαία
Στοὺς ὑψηλοὺς ἐδείχτηκες ἀγῶνες, ὦ γενναία
Ψυχὴ νικήτρα... ἡ Ποίηση σὲ τραγουδάει, κ' ἡ Δόξα
Πλέκει γιὰ σένα ἀμάραντα στεφάνια, οὐράνια τόξα.
Καὶ τοὺς λαμπροὺς τῶν ἀρετῶν σου ἡ φήμη γράφει ἀγῶνες
Ν' ἀστράφτουν στοὺς Ἑλληνικοὺς ὀλόφωτους αἰῶνες.

ΣΤΟΝ ΠΑΝΟ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

Ταγκόπουλε ξεκίνησες καὶ πηγαίνεις. Ποῦ πηγαίνεις;
Ἐσὺ πού καὶ τὸ λουλουδάκι πρόσεχες περνώντας;
Τὰ φονικά στοίς ὄμους σου ὅπλα πῶς τὰ ὑπομένεις;
Καὶ σκλάβος σέρνεσαι καὶ πᾶς τοὺς σκλάβους ἀκλουθώντας
Ξέρεις αἰτία τῶν πολέμων κι' ἔχτρὸς οἱ δουλευτάδες
Δὲν εἶναι π' ὅμοια ἀφίνουνε τὰ σπίτια τους πονώντας.
Γλεντοκοποῦνε τῶν λαῶν στίς πόλεις οἱ φονιάδες!
Τὸ χρέος σου... κι' ὅς σκοτωθεῖς στὰ πλήθη ἔτσι μιλώντας.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο

ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

- *Ἡ σύγχρονη Βαβυλώνα.*
- *Γοητευτικὴ ἀκαταστασία.*
- *Ἡ Πόλη λεύτερη Τσιγγάνα καὶ νοσταλγικὴ Μάννα.*

Ἵσως δὲν εἶναι μεγάλος λόγος αὐτὸς πού λέω, πῶς κανένα ταξίδι δὲν ἀξίζει τόσο, ὅσο μιὰ ἐπισκεψὴ στὴν Πόλη.

Καὶ πρῶτα πρῶτα, σὲ ποιὸ μέρος θὰ μπορούσε κανεὶς μ' ἓνα μικρὸ ταξιδάκι νὰ δεῖ ὅλο τὸν κόσμον;

Γιατὶ ἀληθινὰ ὅλοι οἱ τύποι εἶνε μαζεμένοι στὴν ὁμορφίαν μίας Πόλης καὶ τώρα, μετὰ τὸ μεγάλο πόλεμο, ἀκόμα περισσότερο. Ἄν εἶσαν πρὶν τριάντα φινῆς μέσα στὴν Πόλη, τώρα εἶναι ἑκατὸν τριάντα, καὶ μπορεῖτε νὰ τὶς σπουδάσετε ὅλες μαζί.

Ἐπειτα, πουθενὰ ἄλλου οἱ ἐντυπώσεις δὲν εἶναι τόσο χαρακτηριστικὲς σὲ ἱστορικὰς θύμησης, γοργὲς σὲ κινηματογραφικὴ διαδοχὴ εἰκόνων, φυσικὲς σὲ θέλητρα κάθε εἶδους καὶ τύπου.

Ἡ Πόλη τραβᾷ καὶ τὴν προσοχὴν διπλᾶ, γιατί ἔχει κάτι πού πάντα ἀλλάζει καὶ ἐκπλήττει: τὸ ἀπροσδόκητο.

Πλούσιο, λοιπόν σὲ εἰκόνες καὶ ἐντυπώσεις ἦταν καὶ τὸ τελευταῖό μου ταξίδι στὴν πατρίδα μου Πόλη, πού βάσταξε τρεῖς μῆνες καὶ πού τόσο μ' ἐ-

χαρίστησε ὥστε νὰ μοῦ γεννηθῇ ἡ ἐπιθυμία νὰ μεταδώσω λίγη ἀπὸ τὴν πολυποίκιλὴ ζωὴ τῆς Κοσμοξακουσμένης, σὲ μιὰ φιλόξενη στήλη Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδας.

Σήμερα ὅμως, ἀπὸ ὅλες τὶς πλούσιες εἰκόνες πού ἀπεκόμισα, μιὰ, ζωντανὴ καὶ βαθειά, μένει χαραγμένη στὸ μυαλό μου. Εἶναι μιὰ εἰκόνα δυνατὴ, θερμὴ, εἶναι κάτι σὰν ὄνειρο ἐπίμονο, δυνατό, πού καταντᾷ δυνατότερο ἀπὸ μιὰ πραγματικότητα.

Ἡ εἰκόνα αὕτῃ εἶναι, ἡ Πόλη ὡς ἀμαρτωλὴ γυναῖκα, ἀλλὰ μὲ ἀφραστὴ καὶ μεγαλόπρεπη ὁμορφιά.

Περιπέτειες, ἀδυναμίες, σπαραγμοί, καὶ τὰ βάσανα θέλητρά της, τὴν ὀδηγῆσαν στὴν ἀπώλεια.

Ἀλλὰ ἡ μεγαλοπρέπεια πού μαντεῖται κανεὶς σ' αὐτὸ τὸ πένσιμο τῆς ὁμορφιάς, εἶναι ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Πόνου καὶ τοῦ Πόθου πού κρύβει ἡ γυναῖκα μέσα στὰ σπλάχνα της, τοῦ Πόθου γιὰ νὰ τὴν κυριαρχήσῃ πάλιν ὁ πρῶτος κύριός της, πού μόνον αὐτὸν ἀγάπησε ἀληθινὰ καὶ ἔκανε μ' αὐτὸν παιδιά.

Ἀκατάστατη σὲ βαθμὸ ἀπίστευτο—ἀριστοτέχνιδα τῆς χαριτωμένης ἀκαταστασίας. Ὅλοι τὴν πλησιάζουνε, ὅλοι χαίρονται τὴ γενναιοδωρία της, ὅλοι μουρμουρίζουνε καὶ ἐπικρίνουνε γύρω της—καὶ στὸ βάθος ὅλοι δὲν μποροῦνε παρὰ νὰ θαυμάσουνε ἡ ταῦλάχιστον νὰ μείνουνε ἐκστατικοὶ μπροστὰ σὲ κάποια ὁρμητικιά, τσιγγάνικη μεγαλοπρέπεια πού δείχνει ἡ ἀχαλίνωτη φύση της.

Ἡ ἐλεύθερη αὐτὴ ζωὴ ποὺ τρέχει στὶς φλέβες τῆς εἶχε πολλὲς ἐκδηλώσεις. Βυζαντινὲς μεγαλοπρέπειες, Τουρκικὴ γλιδή, Γερμανικὴ στρατοκρατία, μουσικὴ, τραγουδιὰ, Ἀμερικάνικη προσπάθεια νὰ συστηματοποιήσει καὶ μορφώσει τὴ σπάνια αὐτὴ καὶ πολὺπλοκὴ φύση, Ἑγγλέζικη ἐπιρροὴ ἐπίσημη, ἐμπορικὴ ἢ καὶ μονάχα κοινωνικὴ σφραγίδα τῆς Ἀγγλικῆς παροικίας στὴν Ἀνατολίτικη mentalité, ὅλα αὐτά, ὅλες αὐτὲς οἱ φάσεις περᾶσαν ἐκτὸς τὴν καρδιά τῆς θελκτικῆς Μάγισσας.

Ρωτᾶτε πὼς εἶναι τώρα; — Ἄ ναί, τὸ τώρα ἐνδιαφέρει πάνω ἀπ' ὅλα. — Τώρα τίς μαγικὲς τῆς θάλασσες κατέχουν, μόλις μπαίνετε, τοῦ κόσμου οἱ στόλοι. Τί μεγαλοπρέπεια ποὺ τῆς δίνουν τὰ ὠραῖα πολεμικά. Ἦρθαν νὰ τὴν ἐπιβλέπουν, σὰν καταχτήτες, μὰ πόσο τὸ μεγαλεῖο τῆς πρέπει! Θαρρεῖτε πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ βαπόρια ἦρθαν ταπεινοὶ προσκυνητὲς καὶ φυλάνε τὴ Ρήγισσά τους! Πόσο τῆς ταιριάζουν οἱ στόλοι καὶ οἱ στρατοὶ καὶ ὅ,τι εἶναι μεγάλο καὶ δέεινε δύναμι καὶ πλοῦτο! Κι' αὐτὴ ποὺ τὰ συνείθισε, πολλὰς φορὲς ἔδωσε καὶ τὴν τιμὴ τῆς ἀκόμα γιὰ νὰ μὴ χάσει τὰ μεγαλεῖα αὐτά.

Τώρα μόλις μπήτε πὺρ μέσα, βλέπετε πὼς τίς πλούσιες ἀκτὲς τῆς μὲ τὰ μυθικὰ παλάτια τῆς τὰ κατέχουν Γάλλοι, Ἰταλοὶ καὶ πρὸ πάντων Ἑγγέζοι. Νοχελὴς καὶ ἀδιάφορη τὰ βλέπει ὅλα αὐτὰ ἡ Μάγισσα τῶν ἑπτὰ Βουνῶν, καὶ — δὲν μπορεῖ νὰ μὴ σὰς κάνει ἐντύπωση αὐτὸ — φαίνεται σὰ νὰ κοροϊδεύει κρυφὰ ἐκείνους ποὺ νομίζουνε πὼς τὴν κρατᾶνε μιά γιὰ πάντα.

Ἄ, γόησσα γόησσα! Πὼς πλανέβεις καὶ πὼς μεθᾶς μὲ τίς πρόσκαιρες καλωσύνες σου!

Ὁ κάθε τελευταῖος καταχτητὴς σου σοβαρὰ πιστέφει πὼς αὐτὸς βρῆκε τὸ μυστικὸ, νὰ σὲ κάνει πιστὴ!

Ἐμένα ὅμως μοῦ φάνηκε τὴν τελευταία αὐτὴ φορὰ ποὺ σὲ εἶδα, μοῦ φάνηκε πολλὰς φορὲς πὼς ἄκουσα μυστηριώδη μὰ θερμὸ δυνατό μῆνυμα νὰ βγαίνει μέσα ἀπ' τὰ σπλάχνα σου!

Ναί, Ρήγισσα, ναί, Τσιγγάνα μεγάλη, ναί, Πόλη μου, γλυκεῖά μου, θυμάσαι; — γιατί ἔχεις ψυχὴ καὶ αἰσθάνεσαι ἐσὺ, καὶ πονεῖς καὶ ὑποφέρεις, ὅστε, καὶ θὰ θυμάσαι — ἂ, στάσου μιά στιγμὴ στὴν πολυτάραχὴ ζωὴ σου καὶ θυμήσου γιὰ τὸ χατῆρι ἐνὸς παιδιοῦ σου ποὺ τ' ἀνάστησες ἐσὺ στὰ θερμά σου στήθια καὶ τοῦ βύζαζες τὴ χαρὰ τῆς πλερίας Ζωῆς — θυμήσου Μάννα μου καὶ Μάννα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μιά νύχτα μὲ γεμάτο φεγγάρι τοῦ θεριστή, στὸ μαγικὸ σου κόλπο, τὸ Κιατχανέ! — Χρυσοῦν Κέρας τὸνόμαζαν οἱ πρόγονοί μας, καὶ χρυσό, σπαρταροῦστο εἶτανε κείνη τὴ νύχτα.

Πλέανε μέσα στὴν πλούσια ἀνταύγεια τοῦ φεγγαριοῦ πολλὰ καϊκάκια, βαποράκια καὶ διασκεδάσανε πλῆθος ἀνθρώποι — εἶτανε Τούρκικο Μπαϊράμι! Ἀντίπερα στὸ Σκούταρι πελώρια φωτιά, ἦρθε νὰ συμπληρώσει τὸ πυροτέχνημα — ἔκαιε ὥς τὸ πρωῒ. Μάννα μου, Πόλη γόησσα! ἔννοιωσα τότε νὰ χτυπᾶνε ὀρμητικά, ἡ Ζωή, οἱ Ἀνάμνησες, ὁ Πόνος, τὰ Πάθη, ἡ Λαχτάρα στὰ στήθια μου.

Φωτιά, φωτιά, ἄναψε τὸ γιανγκίνι. Μοῦ φαίνεται πὼς καὶ τὰ χρυσὰ νερὰ καίνε! Μὰ ὅλ' αὐτά, σὰν τιποτένια πράγματα, τὰ συνεπῆρε σὲ λιγάκι ὁ Πόνος ὁ δικός σου!

Ναί, θυμάσαι, Πόλη μου ποὺ μοῦ τῶπες τὸ μυστικὸ σου;

Ἀπὸ τὴν Ἁγιά Σοφιά, ἔδειξες μιὰ πνοή, λαύρα γεμάτη, τὴν Πνοή σου, καὶ ἦρθε ἀνταμώνοντας ὅλη τὴ φλεγόμενη φύση. Καὶ πυρκαϊά, φεγγάρι. Πνοή, ἔγιναν ὅλα ἓνα, μιὰ καυτερὴ νοσταλγικὴ ἐκκλήση. Καὶ τότε, Μάννα, ἐγὼ τὸ παιδί σου, σὲ κατάλαβα καὶ σὲ συχώρεσα. Ναί, γιατί ἡ Πνοή σου ἐκείνη, εἶτανε τοῦ Πόνου, τῆς Πίστης, τῆς Νοσταλγίας γιὰ τὸ μόνο ἀνθρώπο ποὺ ἀγάπησες ἀληθινά, καὶ δόθηκες μονάχη σοι, μὲ τὴ θαιριάσια λεύτερη θέλησή σου.

Τότε ἐγώ, ποὺ ἐρχόμουν ἀπὸ κεί ποὺ ζοῦνε τὰ λεύτερα παιδιά σου, σοῦ ψιθύρισα μυστικά, γλυκά, θερμὰ: «Ἐννοια σου, Μάννα, ἔννοια σου, ἀφοῦ τὸ θέλεις καὶ ἀφοῦ δὲ μᾶς ξεγνώσ, κανεῖς δὲ θὰ μᾶς ἐμποδίσαι» σὲ λίγο θὰ σφίξεις φερμά στὴ νοσταλγικὴ σου ἀγκαλιὰ ὅλα τὰ παιδιά σου. Ναί, Μάννα, γλιγόρα θ' ἀληθέψει ὁ μαντικὸς λόγος ποὺ τόσους αἰῶνες μᾶς ἔδωσε τὴν ὑπομονή,

«Πάλε μὲ χρόνους.....»

ΧΡ. ΒΕΣΠΟΡΙΤΙΣΙΑ

ΑΡΠΕΣ

XII

Ἐίχε γραμμένο ἡ Μοῖρα μὲς πικρὰ καὶ χωριστοῦμε,

— ὦ, πόνοι καὶ ἀσπιοὶ! —

Ἄχ, σὲ ζητῶ τίς θλίψεις μας καὶ πάλι γιὰ νὰ ποῖμε

Τίς θλίψεις ποὺ μᾶς δέρνουν τὴν ψυχὴ.

Μὰ ἐσὺ μακριὰ μου βόλκεσαι... Ποῦ; Στ' ἄχαρτα τὰ
(ξένζ,

Ἡ μέσ στοῦ τάφου τὴ σιωπῇ;

— Στ' ἐντὶ ἀπὸ τὰ διδύλα μὲς τὰ τόσο ἀγαπημένα

Βρῆκα πανσὲ στοχαστικὸ, λὲς μιὰ ψυχὴ ὀδηστή.

XIII

Μονάχοι πάντα νάμαστε ἡ Μοῖρα μας ὁρίζει,

Χωρὶς παρηγοριά...

Σὰν τὸ δεντροῖ, ἡ ψυχούλα μας, τὸ φῶς ποὺ λαχταροῖται,

Ἀγίατὴ ὅλο διψᾷ.

Κισσέ, ποὺ ἀπὸ τὰ κλώνια σου λὲς καὶ τὸ κλάμα στάζει,

Ἄκουσε τὸ κρυφό.

Ἐνα πουλάκι μέσα μου ζητάει — ἄχ, πὼς σπαράζει! —

Νὰ πάει στὸν οὐρανό.

XV

Ἐμένα ὁ πόνος μου βουδός· τὸ γέλιο τὸν σκεπάζει

Καὶ πάντα ὀμπρὸς τρεβῶ.

Δὲ σκέφτηκα ἂν ὁ δρόμος μου σὲ μιὰ Χερὰ μὲ βγαίνει

Ἡ σὲ βαθὺ γρεμὸ.

Κι ὁ πόθος μου εἶναι ἀστεῖρευτος, σὸν ποταμὸς μὲ πνί-

Ἄχ, πάντα νοσταλγῶ (γει,

Ἀπὸ μοῖρα μάτις πάντοτε, ποὺ μέσα τοὺς νὰ σμίγει

Τάπειρο ποὺ διψῶ.

ΔΗΜ. ΑΡ. ΚΛΟΥΒΑΣ